

Toạ đàm: Vai trò của nhà nước trong xã hội - Đâu là giới hạn?

Ngày 21/12/2022, Trung tâm Nghiên cứu Luật So sánh, Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) tổ chức buổi tọa đàm “Vai trò của nhà nước trong xã hội - Đâu là giới hạn”. Buổi tọa đàm được tổ chức tại Phòng 2 - toà nhà G3, Trường Đại học Luật, ĐHQGHN.

Buổi tọa đàm có sự tham gia của TS. Trần Kiên - Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Luật So sánh; TS. Nguyễn Văn Quân - Giảng viên Khoa Lý luận và Lịch sử Nhà nước và Pháp luật; TS. Đinh Tuấn Minh - Trung tâm nghiên cứu giải pháp thị trường cho các vấn đề kinh tế-xã hội (MASSEI) và một số các chuyên gia có uy tín khác. Bên cạnh đó buổi tọa đàm vui mừng chào đón đông đảo các bạn sinh viên của Trường Đại học Luật, ĐHQGHN.

TS. Đinh Tuấn Minh trình bày phần thuyết trình Biện minh cho sự tồn tại của nhà nước

Trong phần trình bày đầu tiên, TS. Đinh Tuấn Minh trình bày phần thuyết trình Biện minh cho sự tồn tại của nhà nước dựa trên lập luận về ‘bàn tay vô hình’ và giới hạn của nhà nước (nhà nước tối thiểu) theo lý thuyết của Robert Nozick. Theo đó, chúng ta đang ở trong một trạng thái tự nhiên thị trường tự do, nơi các cá nhân có các quyền tự nhiên, những cá nhân này là các tác nhân đạo đức. Tuy nhiên, nếu một số không hành động theo quy chuẩn đạo đức, các cá nhân khác sẽ trả phí cho thứ mà Nozick gọi là công ty bảo vệ. Các công ty này cung cấp các gói an ninh giống như một hàng hóa trong nền kinh tế thị trường tự do mà các cá nhân trong trạng thái tự nhiên chắc chắn sẽ mua cho bản thân và cho việc bảo vệ tài sản. Các công ty bảo vệ cuối cùng sẽ phát triển thành các công ty bảo vệ chi phối (các công ty bảo vệ vượt trội trong lãnh thổ). Sau đó, các công ty bảo vệ chi phối này sẽ trở thành một nhà nước ultra minimal. Một nhà nước ultra minimal là một công ty bảo vệ chi phối, ở đó sự bảo vệ vẫn được mua như là một hàng hóa kinh tế, nhưng công ty này cũng có độc quyền về vũ lực trong khu vực địa lý nào đó. Nhà nước ultra minimal sẽ phát triển thành nhà nước tối thiểu, khi các công ty này cung cấp một sự “tái phân phối” sự bảo vệ cho một số cá nhân độc lập (vốn không phải là khách hàng của nhà nước ultra minimal) trong ranh giới lãnh thổ

của nó bằng cách thu thuế của các khách hàng của nhà nước ultra minimal. Nozick coi sự tiến hóa này của các công ty bảo vệ thành nhà nước là quan trọng bởi vì nó sẽ cung cấp một sự biện minh về mặt đạo đức cho tính hợp pháp của nhà nước.

TS. Nguyễn Văn Quân

Phần trình bày tiếp theo, TS. Nguyễn Văn Quân đưa ra một số nhận xét và nêu quan điểm dưới góc độ luật học về phần trình bày của TS. Đinh Tuấn Minh, theo ông, điểm tốt của mô hình nhà nước tối thiểu đó là đề cao các quyền tự do cá nhân của con người, tuy nhiên, trong nhiều trường hợp nếu quá đề cao mô hình nhà nước tối thiểu thì sẽ không phát huy được sức mạnh của nhà nước trong các bối cảnh cụ thể ví dụ như trong hoàn cảnh khó khăn như chiến tranh, dịch bệnh, hay phát huy khả năng “mở đường” của nhà nước. Đặc biệt, đối với các quốc gia như Việt Nam rất cần vai trò mở đường của nhà nước bằng cách học hỏi kinh nghiệm của các quốc gia có xuất phát điểm tương tự như Hàn Quốc, Nhật Bản. Tuy nhiên, rõ ràng trong mô hình nhà nước kiến tạo phát triển, đôi khi phải hi sinh một số quyền tự do cá nhân trong một giai đoạn cụ thể để vượt qua giai đoạn khó khăn sau đó mới tiến hành quá trình dân chủ hoá.

Trong không khí học thuật sôi nổi, buổi tọa đàm còn có sự tham gia tham luận, phản biện của nhiều chuyên gia, nhà khoa học có uy tín khác. Sau hơn 02 giờ đồng hồ, Buổi tọa đàm diễn ra thành công tốt đẹp.